

Tarihi Sevdiren Kitaplar...

Yedi İklim Bir Medeniyet Osmanlılar

Yedikita Kitaplığı - 17

Yazar Veysel Sekmen
Yayın Yönetmeni Kemal Erkan
Editör R. Kemal Subaşı
Tasarım Ahmet Apaydın
1. Baskı İstanbul 2025
ISBN 978-605-74878-7-2
Yedikita Kitaplığı
yedikita.com.tr
editor@yedikita.com.tr

Baskı ve Cilt
Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.

Çamlıca Basım Yayın
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad.
No: 54 Güneşli - Bağcılar / İstanbul
(0212) 657 88 00 - 7103
bilgi@camlicabasim.com

T.C. Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika
No: 46592

© Bu eserin bütün yayın hakları
Çamlıca Basım Yayın ve Ticaret
Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz.
Kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

yedi
iklim bir
medeniyet
OSMANLILAR

YEDİKITA
kitaplığı

İçindekiler

15

Viyana'nın
Kalbinde
Yaşayan
Yeniçeri
Çerkes Dayı

23

Tuna'nın
İncisi Nazlı
Budin

33

Doğu'nun
Siyah
Çekirdeği
Avrupa'da

41

İtalya'da
Üç Yüz Yıllık
Türk Köyü

49

Uludağ
İstanbul'dan
Görülür mü?

57

İstanbul'un
Ağacı
Kesilmez!

Yedi İklim

65

Alınamaz,
Satılamaz,
Mülk Edinilemez!
Damla Sakızı

79

Kültürümüzün
Köklü Birikimi
Türk Evi

89

Mimarlık Tarihi-
mizin En Büyük
İnşa Organizas-
yonlarından
Süleymaniye

97

Osmanlı
Cam Sanatının
Zirvesi Çeşm-i
Bülbül

105

Anadolu'nun
Şefkat Âbideleri
Selçuklu'dan
Osmanlı'ya
Darüşşifalar

117

Unutulan
Lezzet
Osmanlı
Çileği

127

Böyle Yaşardı
Osmanlı Ramazan-ı
Şerifi

İçindekiler

137

Serhat
Gazileri
Akıncılar

155

Kışın Sefere Çıkılır
mı? Osmanlı
Tarihinde
Teamüllere Aykırı
Bir Sefer

165

Sadrzâmin
Beş Günlük
Saltanatı

171

Osmanlı'da
Mekanik
Saatin Tarihi

183

Payitahtın
İaşesi
Nasıl Temin
Ediliyordu?

205

Osmanlı'nın
Mümtaz
Şeyhülislâm
Aileleri

215

Sultanın
Mihraptaki
Vekilleri
İmâm-ı
Sultâniler

239

Ata Yurttan
Ana Yurda
İlk Durak
Söğüt

251

Hak-Bâtıl
Mücadelesinde
İlk Karşılaşma
Koyunhisar
Savaşı

261

İstanbul
Önlerinde
Bir İngiliz
Donanması

275

Şanlı
Zaferlerimizin
Şiirlere
Yansıması

289

Galiçya
Bizim
Neyimiz
Olur?

302

Macarlara
Dindaşları Değil
Osmanlı Sahip
Çıkmıştı

Önsöz

Tarihimizi seviyor, ecdadımızla iftihar ediyoruz. Onları en güzel şekilde anlatmaya gayret ediyoruz. Tarihimize olan sevgimiz ve ecdadımıza duyduğumuz minnet, bizlere onların kıymetli mirasını geleceğe taşıma sorumluluğu yüklüyor. Üç kıta yedi iklimde hüküm süren ecdadımız, fethettikleri yerlerde huzurun mimarı olarak, ulu çınarın asırlar boyu kök salmasını sağladılar. Büyük bir medeniyet inşa ederek; adaletten şefkate, ilimden sanata ve mimariye kadar çok alanda silinmez izler bıraktılar. Sadece fethettikleri topraklarda değil, insanların gö-nüllerinde de derin izler bırakmış, onlara umut olmuşlardır.

Ecdadın kıymetli mirasını, aziz hatıralarını ve tecrübelerini nesilden nesile aktarmak, bizim için büyük iftihardır. Çünkü her nesil, kendinden öncekilerden aldığı mirası, daha ileriye taşımakla mükelleftir. Bizler de bugün, ecdadın bıraktığı bu güzel medeniyeti anlatmaya çalışıyoruz. Zira biliyoruz ki geçmişini unutan milletler, gelecekte silinmeye mahkûmdur. Ancak tarihine sahip çıkanlar, yarınlarını inşa edebilir.

Yedi İklim Bir Medeniyet Osmanlılar, on yıllık bir süre zarfında *Yedikıta Dergisi*'nin çeşitli sayılarında yayınlanmış ma-

kalelerden müteşekkildir ve altı asırlık Osmanlı tarihinden seçmeler sunar. Osmanlı'nın ilimden sanata, savaş meydanlarından diplomasiye, toplum hayatından mimariye kadar farklı alanlarda bıraktığı izleri anlatır. Her bir yazı, bu ihtişama ve zarafete farklı açılardan yaklaşarak okuyucusunu geçmişle bağ kurmaya davet eder.

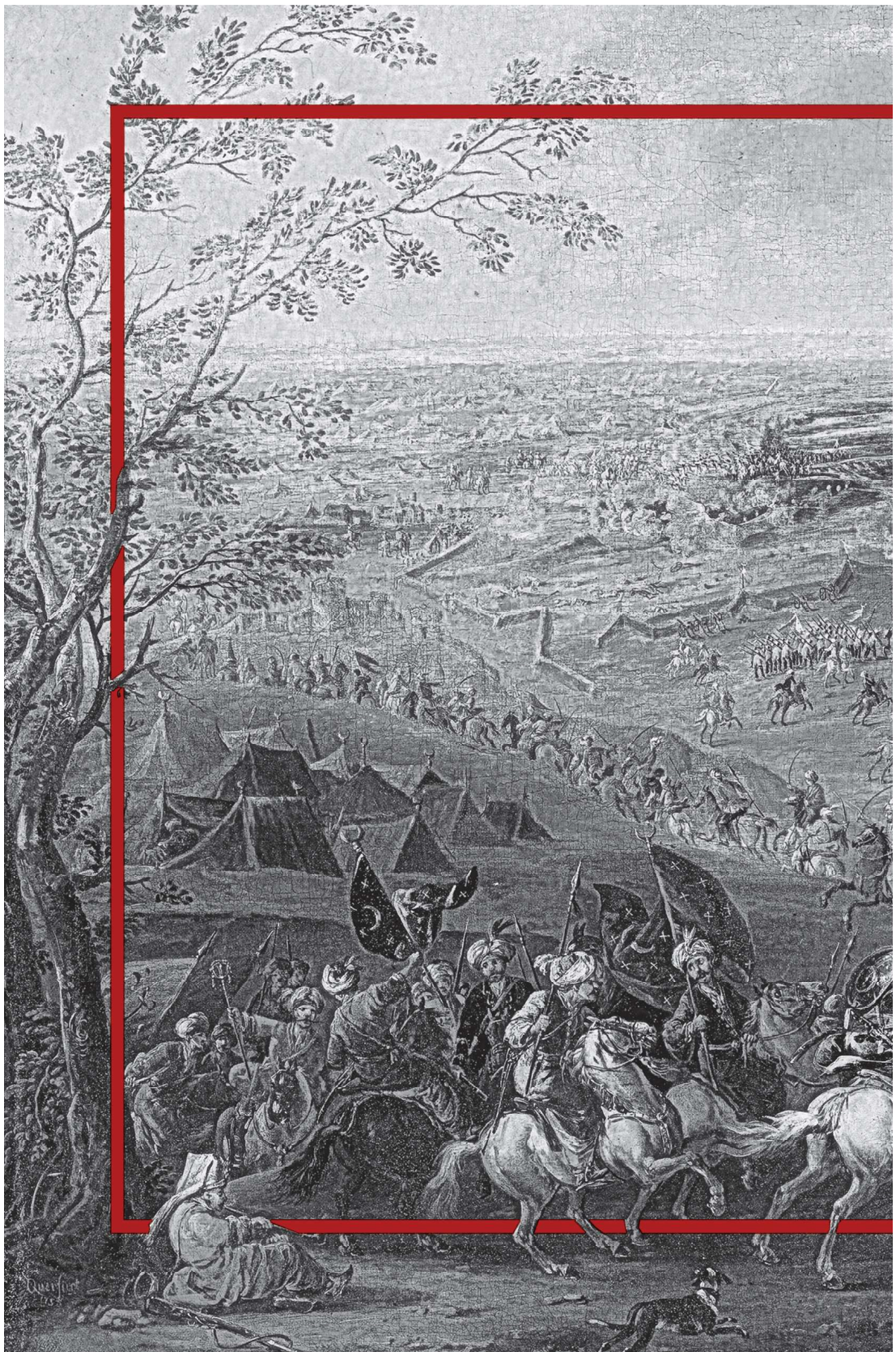
Sayfalar arasında ilerlerken dünyayı titreten seferler ve adaletiyle cihanı kuşatan padişahlardan gönülleri fetheden irfan ehline kadar pek çok hikâye ile karşılaşacaksınız. Sayfaları çevirdikçe, İslâm'ın bayraktarlığını yapan Osmanlı'nın mazluma umudunu, zalime korku olan keskin kılıcını göreceksiniz.

Bu eser, mazinin gölgesinde vakit geçirmenin ötesinde, geçmişten günümüze taşıdığı okuyucusuna ecdadını tanıma fırsatı sunuyor. Adalet, şefkat ve zarafetin bir arada harmanlandığı bu medeniyetin hikâyesini okumak, ilham verecektir şüphesiz.

Güzel tarihimize layıkıyla sahip çıkmayı, ecdadımızı hatırlatmayı ve onların mirasını doğru bir şekilde anlatmayı kendimize borç bildik. Sahip olduğumuz değerlerin farkında, tarihî ve kültürel mirasımızın idrakinde olmamız temennisiyle keyifli okumalar dileriz...

Veysel Sekmen
İstanbul 2025

Ecdadı sevmek, onun mirasına
sahip çıkmakla başlar...

Osmanlılar, Avrupa'nın kalbi Viyana'yı iki kez kuşatmış olsa da fetih bir türlü müyesser olmadı. Ancak bu kuşatmaları asla unutmayan Viyanalılar, muhasaranın izlerini şehrin farklı noktalarına yaptıkları figürlerle yaşatmaya devam ettiler. Bunlardan biri de, bugün Viyana sokaklarında yaşayanların gönlünde kuşatma sırasındaki kahramanlık hikâyesiyle yer eden bir yeniçeri olan Çerkes Dayı'nın hatırasına ithaf edilmiş bir eseridir...

VİYANA'NIN KAL- BİNDE YAŞAYAN YENİÇERİ ÇERKES DAYI

ürk tarihi açısından Avrupa seferlerinin en parlak ve zaferlerle dolu devri, 16. asırda ve bilhassa Kanuni Sultan Süleyman zamanında yaşandı. Zengin bir tarihe, parlak kültür ve medeniyete sahip olan ecdadımız 16. yüzyılda, devrin en güçlüsüydü. Öyle ki kudreti, cihanı titretiyordu. Sınırlar genişledikçe bu kudretin önünde durabilecek herhangi bir güç de kalmamıştı. Üç kıtada hüküm süren yüce hünkârımız; “Destiye kurşun atar, keçeye kılıç çalar, Kızıl Elma’ya dek gideriz!” diyen yeniçerilerle beraber topraklarına toprak katacak Avrupa’nın kalbine, Kızıl Elma’ya yani Viyana’ya doğru ilerliyordu. Nasıl ki Balkanların kilidi olan Belgrad fethedilip Osmanlı topraklarına katıldıysa, Avrupa’nın son kalesi de aynı şekilde ele geçirilmeliydi. Viyana surlarında Osmanlı sancağı dalgalanmalı, Kızıl Elma’yı engin ufuklara doğru götürmeliydi.

Osmanlı'nın 1683'teki İkinci Viyana Muhasarası'nı gösteren minyatür

Viyana Kapılarındaki Padişah

Türkler, uzun ve şanlı tarihleri boyunca birçok milletle mücadele ettiler. Bu süreçte gerek Türklerin gerekse Avrupalıların üzerinde derin tesir ve izler bırakan savaşlar yaşandı. Tarihin en büyük hadiseleri arasında yer alan Viyana Muhasarası da buna en büyük misaldir.

1529'da Alman seferine çıkan Kanuni Sultan Süleyman, Avrupa içlerine doğru ilerlerken karşında ne Şarlken'i ne de Ferdinand'ı bulabilmişti. Kumandasındaki Osmanlı ordusu, Viyana önlerine gelip Otağ-ı Hümayûn'u Kaiser Ebersdorf denilen yere kurduğu zaman, tarihler 27 Eylül'ü gösteriyordu.

Avrupa için âdeta zaman durmuştu. Surların dibine bir hilal gibi dizilen Osmanlı ordusunun ihtişam ve kudretini gören

Avrupalıların yürekleri titremişti. Alman İmparatoru Şarlken, bu kadar büyük ve azametli bir orduya karşı şehri müdafaa edebilecek durumda değildi. Zaten kendisi de kaçmaktan başka çare bulamamıştı. Halk, daha birkaç gün evvel Budin Kalesi düşerken Şarlken'in kardeşi Ferdinand'ın, tacını ve tahtını bırakarak şehirden kaçmasını da unutamamıştı.

Yüzyıllardır Süren Korku

Viyana şehrinin düşmemesi için hiçbir sebep yoktu. Lâkin ağır topların getirilmemesi ve olumsuz hava şartları sebebiyle muhasara kaldırıldı. 17 günlük kuşatma, bütün Avrupa'yı yüzyıllar boyu korkutmaya yetti. Esasen şehri almayı değil, Haçlı dünyasına Osmanlı'nın kudretini göstermek istemişti sultan; nitekim amacına da ulaştı. Avrupalılar, Türkleri asırlar boyu hiç unutamadı. Mamafih hâlen unutmuş da değiller.

Her yaşanan hadise, geriye izler bırakır. Bu izlerin kimisi, tarihe konu olur. Her birisinde yaşanmışlık ve anlatılması gereken hikâyeler vardır. İşte biz de Viyana Muhasarası esnasında yaşanmış bir hadisenin izini sürdük.

Viyana Sokaklarında Bir Osmanlı

Osmanlı Devleti, iki kez muhasara ettiği Viyana kapılarından çekilirken geride binlerce hikâye ve silinmez izler bıraktı. Anlatacağımız hadise, savaşta gösterdikleri cengâverlikleriyle bilinen, sultanın sadık kullarından olan bir yeniçerinin hikâyesidir. Viyana Muhasarası'nın ardından Avusturyalılar, Viyana sokaklarında kuşatmanın izlerini yaşatmak için kendilerince Türkleri küçük düşüren heykeller yaptılar. Bunların içinde yeniçeri süvarisi Çerkes Dayı'nın heykelini ayrı bir yere koymak lazım.

Çerkes Dayı, Viyana'da Türklerin kahramanlıklarına şahitlik eden tek eserdir. Heykelin bulunduğu yer, Heidenschuss diye

Viyana'nın Strauchgasse ile Heidenschuss sokaklarının kesiştiği köşedeki binanın cephesine bunan Çerkes Dayı

bilinmektedir. Elinde kılıcı ile şaha kalkmış atının üstünde duran kahraman yeniçeri süvarisinin hikâyesi, dilden dile, nesilden nesile aktarılarak günümüze kadar geldi.